

JØDISK ORIENTERING

MARTS 2016 • ADAR I – ADAR II 5776

NR. 2/87. ÅRGANG

-
- ZNAIDER PÅ KNÆ
  - JØDISK TÆNKNING
  - ISRAEL PÅ TO HJUL
  - AMSTERDAM

Det Jødiske Samfund i Danmarks hjemmeside
Gå ind på
www.mosaiske.dk

Jeanette Loeb er uddannet i jødiske studier på Amsterdams Universitet og har siden 1998 fortalt om jødernes historie og liv i Amsterdam som officiel guide for det jødiske museum og med eget firma.

Jens Anders Wejsmark Sørensen

er dansk journalist med base i Amsterdam. Herfra dækker han Benelux, Nato, EU, Sydafrika og dele af det øvrige Vesteuropa for trykte danske medier og Danmarks Radio.

At formidle jødernes historie er en del af min identitet

Af Jens Anders Wejsmark Sørensen, Amsterdam

Jødernes historie i Amsterdam tager sit udgangspunkt i begyndelsen af det 17. århundrede, da sefariske jøder flygtede fra Spanien og middelhavsområdet og bosatte sig i byen, der efter datidens forhold var kendt for stor tolerance. Historien kunne meget vel være endt med Anden Verdenskrig, hvor næsten 90 procent blev myrdet i nazisternes koncentrationslejre.

'Forfølgelse, flugt, og ikke mindst om at starte på ny er konstante temaer, når jødernes historie og liv i Amsterdam skal fortælles,' siger Jeanette Loeb.

Og det med at starte på ny har bestemt også været et tema i hendes eget liv. Hun blev født i 1949 i en lille by lige nord for Amsterdam. Hendes far var hollandsk jøde og hendes mor tysk jøde, og de havde mødt hinanden i en koncentrationslejr. I august 1945 blev de gift og bosatte sig i Leiden, hvor de fik en søn året efter.

'Lige efter krigen var antisemitismen i Holland stærkere end før krigen, og blandt andet derfor valgte mine forældre at leve ikke-jødisk. Man kan sige, at det skjulte liv som jøde først rigtigt begyndte efter krigen,' fortæller Jeanette Loeb.

Da hun kom i skole i 50'erne lærte hun, at de fleste hollændere havde været modstandsfolk under krigen.

'Og da jeg blev opdraget ikke-jødisk,

og som barn ikke havde nogen direkte kontakt med andre jøder, vidste jeg intet om vores historie og skæbne under krigen,' fortæller Jeanette Loeb.

I en tidlig alder var hun blevet politisk aktiv på venstrefløj, og tog til Amsterdam for blandt andet at demonstrere mod Vietnamkrigen. Det overbevidste hende om, at hendes fremtid lå i den hollandske hovedstad, hvor hun flyttede til efter gymnasiet for at studere yderligere. På grund af sygdom måtte hun dog efter nogle år opgive. Studierne blev skiftet ud med ægteskab, og at det blev med en ortodoks jøde, overraskede ikke Jeanette Loeb.

'Efter at være opfostret ikke-jødisk, og i et miljø, hvor man ikke stillede spørgsmål om jødedom, så følte det som at komme hjem, da jeg giftede mig ortodokst!'

Men hendes ægteskab betød dog ikke, at hun fik en større forståelse af, hvad det personligt betød for hende at være jøde.

'Da vi efter omkring fem år blev skilt, gik det op for mig, at mit ortodokse liv udelukkende var på grund af min mand. Derfor var det naturligt for mig igen at vælge et ikke-jødisk liv.'

Efter skilsmissen tog Jeanette Loeb en uddannelse som tekstilkunstner, og havde en del år succes med at arrangere

Der lyttes opmærksomt, når Jeanette Loeb fortæller om Amsterdams portugisiske synagoge.

Fotos: Steven Kuiper.

udstillinger. Med den økonomiske krise i slutningen af 80'erne, blev det i stigende grad svært for hende at betale huslejen, og tilværelsen som kunstner blev derfor kombineret med et travlt job inden for kulturområdet i Amsterdam.

'I midt-90'erne blev jeg syg igen, og da det ligeledes var en form for burnout, var det et vink med en vognstang om, at det var på tide at tage mit liv op til revision,' fortæller hun.

Og da Jeanette Loeb besøgte en psykiater for første gang, blev hun spurgt, hvad det betød for hende at være jøde.

'Jeg måtte konstatere, at det ingenting betød, og at det måske var en stor del af min midtvejskrise.'

Hun følte dog ikke, at hun med den manglende forbindelse til det jødiske samfund kunne gå til en rabbiner, for at få viden om jødedom.

'Da jeg altid har gjort tingene fuldt ud, besluttede jeg at søge om optagelse på jødiske studier ved Amsterdams Universitet.'

Under studierne gennemgik hun ligeledes alle faserne ved at være jøde. Hun blev medlem af en synagoge, og begyndte igen at overholde de jødiske højtider. Det var også under studierne, at hun fik kontakt til Amsterdams jødiske museum, da nogen af hendes medstuderende arbejdede der som guider.

'Efter endt uddannelse forsatte jeg med deltidsarbejdet som guide, og da jeg

boede i det nordlige Amsterdam, hvor de store cruise-skibe anløber med blandt andet en del amerikanske jødiske turister, lå det lige til højrebænet at starte mit eget firma med guidede ture. Det første år spredte jeg brochurer alle vegne, og senere fik jeg lavet en omfattende hjemmeside. Og det har i alle årene holdt mig rigeligt beskæftiget.'

I dag kalder hun sig selv for en professionel jøde. Det skal forstås på den måde, at selvom hun føler sig 100 procent jødisk, så er hun ikke længere medlem af en synagoge, og følger ikke slavisk de jødiske helligdage eller kosher-reglerne.

'Efterhånden fandt jeg ud af, at der stadigvæk var meget tilbage af mit gamle jeg som den venstreorienterede anarkist fra 60'erne,' siger hun med et stort grin.

Men nu ved hun en del om jødedom, og når hun fx guider ortodokse jøder fra New York, så kender hun til deres levemåde og kan sætte sig i deres sted.

'Hvis du læser, hvad folk skriver om mig på fx Tripadvisor, så vil du se, at de roser mig for, at jeg engagerer mig i deres liv,' fortæller Jeanette Loeb med glæde i stemmen.

For at kunne gøre dette bedst muligt, guider hun kun mindre grupper.

'Får jeg en direkte henvendelse fra en større gruppe, så henviser jeg altid til det jødiske museum, hvor de jo også kan bestille mig som guide.'

Jeanette Loeb har netop nået en alder, hvor hun kan kalde sig selv for pensionist. Men det er hun ikke specielt interesseret i, og hun har da også alt for travlt med blandt andet at synge i kor, spille blokfløjte – og naturligvis med at holde foredrag og trække folk rundt i Amsterdams jødiske kvarter.

'Jeg ved simpelthen ikke, hvordan mit liv ville være, hvis jeg ikke kunne guide og fortælle om jødedom og jødernes liv og historie i Amsterdam – for det er blevet en del af min identitet,' slutter Jeanette Loeb.

FAKTA:

Jewish History Amsterdam
Guidede ture ved Jeanette Loeb
Tlf.: +31 206 360 437
info@jewishhistoryamsterdam.com
www.jewishhistoryamsterdam.com